

El debat sobre l'antiguitat de la nació espanyola

En els darrers mesos, i en referència al procés històric que experimenta Catalunya, es constata un esforç, des de posicions unionistes, per convèncer als ciutadans de l'antigor de la nació espanyola. S'ha arribat a dir que la dita nació espanyola té més de 3000 anys d'història. Sense anar tant lluny, el mateix president Rejoy va declarar, a principis de desembre, que Espanya és la més antiga de les nacions europees en assolir la unitat.

Sigui intencionadament o per desconeixement, la confusió que es fa dels conceptes nació i estat mereixeria molts aclariments, però per la qüestió que ara ens ocupa, en serveix un mapa.

Es tracta del mapa de la Península Ibèrica, a començaments del segle XIV, elaborat per un mitjà de comunicació tan poc sospitos de secessionista com el País-Aguilar. Els estats d'aquella època hi queden nítids: les corones de Castella i Aragó i els regnes de Portugal, Navarra i Granada.

El regne oriental era una confederació formada per Catalunya, Mallorca, València i el mateix Aragó, que era identificada arreu per la bandera de les quatre barres. Desplegava una forta activitat artesana i comercial, Barcelona n'era el centre de decisió i va ser hegemònic al Mediterrani durant la baixa edat mitjana. Per això terres de l'actual Itàlia i dels Balcans en van formar en diversos moments. La catedral i els edificis gòtics, religiosos i civils, de la capital –i també els de Tarragona,

Ciutat de Mallorca, Lleida, Manresa, i altres– han quedat com a testimonis d'aquella puixança medieval. Alhora, una sòlida estructura política va permetre, entre moltes altres coses, tenir parlament molt abans que Anglaterra. Això ho va explicar Pau Casals a l'ONU en el famós discurs de 1971.

Castella, a la mateixa època, també s'espavilava amb la ramaderia ovina, l'exportació de llana als països atlàntics, les fires de Medina del Campo i Burgos, la universitat de Salamanca o l'artesania de Toledo i Valladolid. Val la pena apuntar-ho: la gent de la Meseta, quan no tenien qui els solucionés els problemes, s'espavilaven.

En el temps del mapa de referència, ja existien els regnes de França, Dinamarca, Suècia, Noruega, Finlàndia, Polònia, Hongria, Anglaterra i també Escòcia entre altres.

Un segle i mig més tard del que es representa al mapa, el 1479, Ferran d'Aragó i Isabel de Castella es van casar i van esdevenir els Reis Catòlics. La historiografia rigorosa mostra abastament que no van crear un nou estat unificat. Les estructures dels antics regnes es van mantenir i només amb el pas dels segles Castella va anar exercint el seu domini sobre la confederació catalana-aragonesa. Un domini centralitzat en Madrid, que prengué el rang de capital amb Felip II. El procés va culminar amb la supressió de les institucions valencianes i aragoneses (1707) i catalanes i mallorquines (1715-17). Així doncs, podem parlar d'un estat uniforme i homogeni sota les institucions de Castella, i que s'anomena Espanya, només si ens referim als tres darrers segles.

L'urbanisme de Madrid ho reflecteix. Un centre gairebé sense arquitectura gòtica, caracteritzat per les construccions renaixentistes i especialment barroques i neoclàssiques, tal i com correspon als segles XVI, XVII i sobretot al XVIII. I en aquest context, el rei Carles III, per un Reial Decret de 28 de maig de 1785, va establir la bandera *roja y gualda*.

Lluís Galobart

Anuncieu-vos a ronçana